

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
27 Maiu st. v.
8 Iuniu st. n.

Este in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 22.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Nu se stinge.

Au, nu se stinge lesne amorul din iunie.
Când cineva iubesc, cum am iubit și eu;
Mânia ta silită și cruda-ți tiranie
Ah! n'avură puterea să stingă focul meu.

De-atuncea ați și mâne, și erăș ați și mâne
Trec ziua in suspine, precum și lunga noapte:
Și tot aștept destinul: că dor prin vr'o minune
El să-mi aline dorul cu dulci și tainici șopte...

Și străbătut-am țera și munții fără nume,
Și baluri, băi, distracții, eu tot am încercat,
Și dorul ce me arde il tot spuneam la lume,
Dar vre-o mângâiere pân' astăzi n'am aflat.

Și paserei ce cântă și frunzei ce suspină,
Și riului ce geme: ca să te uit! juram,
Păream mai consolată, căci ascultând mai bine,
In murmurul cascadei tot vocea-ți aușiau.

In nopți de insomnie și de suspine grele,
Sdrobită, consumată amoru-ți rechemam;
Și me plângeam la ceriuri, te căutam prin stele —
Și prin a lor lumina părea că te zăriam.

Adesea obosită de dor și așteptare
Cu o cărticea in mână pe munte me suiam;
Și 'n fie-care foie cătând o consolare,
Tot numele teu dulce și amorul teu citiam.

Și când de somn cuprinsă, in visuri răpitoare,
Cu tine fericită in ceriuri me credeam —
Me deșteptam — și ochii-mi versau lacrimi amare,
Căci căutând in giuru-mi eu nu te mai aflam.

Sevasta Chirica.

Din zile bătrâne.

— Copie de pe natură. —

(Incheiere.)

A apă-botéză, când umblă popa prin case cu
jordanul, nainte de a se porni din biserică, pe
ea o boteză mai înteu dintre muieri și-i da voie să-și

rupă din busuioc și să-și ducă apă sfințită. Ea il respătia, când pe 'nserate sosiă cu iordanul in casa lor, și-i da vinars de smeură, de cireșe ș. a. feluri și singură alegea fuiorul și teléga in care inveliă cărnații și cōstele de porc; apoi blidul cu pōmele uscate și de-asupra un ban chitit frumușel, il deșertă in sacul crâsnicului ori diacului.

La Pași căpētă multă pască și ea atunci bucurōsă mergea de 'mpărțîă la toți cei de-acasă. Cine se bucură mai tare, când veniă ea dela tērg ori dela sfinta liturgie, decât mica Ilenuță?! Căci grigiă Dōmne de ea, ca de ochii-i din cap și o drăgostiă cu sărutări și jucărele, precum sciea ea că-i bine.

Eră și cruțătōre. Când eră vreme ploioasă și avea să mērgă la biserică, își luă cismele cele cu crețe multe pe ele și de culōre roșie și le ducea pe umēr, ēr in tinda bisericii se încălțîă. Pentru aceea se ajungea cu o păreche cāte 15 ani.

Dar cum au mai toți ōmenii, avea și ea un nārav. Unii ōmeni sūnt bețivi, unii bătauși și mai sciu eu cum is. Tot natul cu zānatul. Dar baba Pārască nu eră nici beutōre, nici bătaușă. Dōmne apēră, nici nēm de nēm a ei nu s'a pomenit așa. Eră firetică și nu-i plăcea s'asculte invēțaturile și povețele altora.

Și precum nāravu din fire n'are lecuire, așa și baba Pārască nu putea să se lase de acel nārav. Ea voiă, să fie totdeuna de-asupra și vorba ei să fie vorba din urmă. La acestea o ajutā gura ei ce umblă ca o rēșniță și când vorbiă cu cineva, respundea scurt, cu sânger rece și in un glas cam rēstit. Și cu deosebire pe ciubērării moți — cari veniau de peste munte — se necăjiă mai mult.

Vestea rea se lătesce mai iute, decât numele bun! Toți căți aveau căi pe la Băiță cunosceau pe baba Pārască și cari tocmai nu-i cunosceau cinstita față, o cunosceau după nume — aușiau vorbindu-se de ea.

Pentru aceea — me rog — să nu ve mirati, decă vestea ei a mers pānă chiar la regele Mathia. Dar cu vestea rea se ducea și o veste bună despre ea.

Anume sciea pēgăti bine racii și peșcii, cu deosebire țiparii ce-i prindea Pavel — ginerele ei — cu unghița ori cu rociul de sub iazul morii. Toți drumarii doriau să guste din bucatele ei și gura-ți lāsă apă după ele. Așa erau de bune.

* * *

Regele Mathia Corvin avea voie să cerceteze băile de aramă din Băiță și pe cele de fer dela Cou. Isi propuse a intreprinde o călētorie pānă acolo. Mai pōtrivită vreme decât ōmna — nainte de a intrā urșii in

vizuniile lor iernatice — nu află. Mergea cu drag la vânătoare și în munții răsăriteni ai Ungariei, ori apuseni ai Ardealului se aflau de aceștia. În Bihor ursul nu e raritate.

Vera trecea și munte de pe munte nu se vedea de bură. Ciobanii diceau, că are să ningă zăuș și își strîngeau cătră piept bitușile cele de oie. Eră rece la munte.

Nu avea obiceiul regele a-și da planurile pe față. Mult forfoiu nu iubiă. I eră de prisos. Pentru aceea numai suita care-l însoția sciea unde călătorește și ce voiesce. Așă se întemplă și de astă-dată.

Drumarul ce merge înteașdată dela Beinș cu gândul la Băiță ori la Cou, ajungend la Luncă stă pe gânduri. Drumul de țeră se desparte în două căi. Una duce la Băiță, una la Cou. Nu scie, pe care să se pornească mai departe.

Dar calésa regală nu se oprî aci în loc. Alergă mai departe cătră Cou. Călăuzul cunoscea bine locurile.

Bêirâni de prin ținuturile acelea nu-și puteau aduce aminte, să fi vedut ei vr'un craiu trecend pe la ei. Se mirau cu toții și grăbiau a-i eș în cale în semn de supunere, ér regele din calésa deschisă respundea la vorbele lor de binevenire cu dulci cuvinte de binegăsire. Și rege și popor arêtau față veselă, ér supușii multâmiau lui Dđeu.

Așă eră de iubit Mathia Corvinul.

* * *

Eră tómnă. Baba Părsacă întindea mazerea la sóre, ér Ana melită la cânepă. De-odată veniă cineva dela spate și făcu pe baba, ce eră adâncită în gânduri, să tresară.

Eră jupănu Ivon Glimbóca, cumêtrul Anii și a lui Pavel. După el — cale de trei pași — veniă un lăcău de curte.

— Grăbesce cuscră, de pregătesce cum scii mai bine acești raci și țipari, căci peste-un cês vine craiul, să vedă cum te pricepi! — dîse judele primar.

— Craiu? Și el e om ca ómenii! — respunse atunci baba cu sânge rece, fără ca de pe fața ei să se pótă citi vr'o schimbare.

— Pórtă-te mai altcum baremi astăđi! Să nu ne faci rușine! — dicea cuscerul alungând pe Bălan care nu se putea împrietini cu pînteni lărmuitori ai lăcăului.

— Tréba mea. Dar căți mîncăcioși aduce cu el?

— Ce mîncăcioși? — întrebă lăcăul, atins simțindu-se la córdă cea mai fină.

— D'apoi, decă vor să mance, sînt flămânđi, și decă mîncă, sînt mîncăcioși. Dar ve dau la toți, să pomeniți pe baba Părsacă . . . Pare că n'a vedut muiere, așă se uită la mine omul ásta. Poftim! Sub ochi am nas, sub nas gură, aici am mâni, colea picioare — trup din os și carne. Nu-s așă ómenii și pe la dvóstră?

Lăcăul nu mai ascultă vorbele din urmă, ci — opărit de vorbele babii — se ducea, să ducă vestea. Regele — fiind cam glumeț eră — ridea cu hohot, ér cei din suită se mirau de atáta istețime.

*

Mathia cu suita sa se apropiă și pentru că-i plăcea a se întinde pe érbă verde, se aședără cu toții sub un nuc mare din ogradă. Poporul se grăbiă a i-se inchină cu supunere; ér jupán Glimbóca aducea vinars de smeură, círese, bucate, prune și tot felul de beutură, ce avea la îndemână pentru đile mari. Și eră bucurós, căci innalții óspeți — osteniți de drum — le gustau pe tóte.

Toți trecure pe dinaintea Innălțimii sale, numai baba nu.

— Póte acuma se chitesce, — cugetă întru sine regele, dar minutele trecend repede una după alta și părăndu-i pré lungă așteptarea, se adresă cătră Pavel.

— Unde ți-e sócra?

— Acesta părea înfricat de o așă întrebare și spunend, că baba Părsacă e ocupată cu pregătirea racilor și țiparilor, se rugă de iertare — să nu ia în nume de réu purtarea sócrii sale. Așă am cunoscut'o și din acel nărav n'o poți scóte, — dicea Pavel.

— Spune-i, să vie cu pești cu tot la mine! — porunci atunci regele adjutantului seu, ér acesta într'o clipită se sculă și grăbiă a duce porunca la indeplinire. —

*

— Dta ești baba Părsacă? — întrebă adjutantul intrând în tindă.

— Sciu, că nu dta.

— Maj. Sa doresce, să te vedă.

— Eu insé nu doresc, până ce bucatele nu vor fi pregătite.

— Majestatea Sa e Domnul dtale! El are să poruncască și noi să ascultăm, — dicea adjutantul.

— Dară în tindă nu póte să poruncască, pentru că la fiert nu se pricepe și unde nu-ți fierbe óla, nu-ți băgă nasul! Priceputu-m'ai haiducule?

— Ce haiduc? Eu sînt adjutant crăiesc.

— Ce-mi pasă mie, în casa mea eu is stăpână!

— Nici regele nu póte porunci?

— Decă se incumêtă să-mi poruncască chiar așă ceva, nu. Nu pot lăsá óla pe foc numai écașă. Vedî, și unsórea s'a topit. Spune-i voie bună și sănătate dela mine și că nu voiesc să ard rântașul!

Ce-i mai putea respunde adjutantul? Ea nu se da odată cu capul. Se duse dară pácălit și el cu vorba ca lăcăul.

Regele ca să pună coronă lucrului, trimise acum pe unul din generali cu porunca s'o aducă pe baba neingăduitóre cu ori-ce preț. Și pentru aceea își puse în gând, să fie cât se póte mai aspru.

— Majestatea Sa, — dîse generalul, — poruncesce, să vie cu mine așă cum ești.

Baba în loc de respuns începú a ride cu hohot și mestecă cu lingura în óla cu racii, cari roșiseră ca niște pipêruși.

— Ce riđi? — dîse generalul cu mânia. Gată-te și nu mai perde vremea!

— Apoi, decă Innălțimea Sa me doresce chiar așă cu dor și nu mai póte așteptá — poruncască el până la mine!

— Ce? Mare o mai gândiși. Regele să mérgă la dta în tindă?

— De ce nu? Ori eu la el, ori el la mine — tot un drac.

— Dar cum se póte? El e craiu — stăpănu dtale, dta ești . . .

— Eu is . . . el e craiu. Ómenii sîntem amêndoi. Eu i plătesc darea, nu băntuesc pe nime, țin legea, me rog la un Dđeu — și cine imi póte face ceva? Auđitu-m'ai, domnule pălămar? Ea auđise nainte cu câteva minute, că vine generalul, dar acel nume și l'a uitat.

— Pălămar? Ce va să đică vorba asta? General — nu pălămar, înțelesu-m'ai?

— Tot una; dar aș pofti să mai taci din gură, căci să fiu turc, decă nu . . .

Generalul — vătémat până la rărunchi, voiá s'o apuce de mână și să o ducă naintea regelui, dar ea — svêrcolindu-se odată în drépta — apucă o lingură de lemn de pe cãrpător și amenințându-l i dicea:

— Fugi tăpălagă, decă nu vrei să mi-te imblătesc cu acesta sabie? Nu ți-am mai spus, că in tindă eu stăpănesc?

Și cum grăia ea așa mi ți-l indoi odată cu lingura unsă peste șolduri, ér generalul, cu pecetea pe hainele cele scumpe, mi-se ducea iute ca gândul să raporteze despre misiunea cu care a fost incredințat. Regele se miră din ce in ce mai mult de atâta curaj și pe când se gândia să se plece el însuși babil și să mîrgă la ea in tindă, de odată se zăria o bătrână ce ducea niște talgere bine spălate și tot ce trebuia pentru mesă. Ér după ce așternu mēsa, după cum se cade, venea Ana cu un blid de raci și-l aședă inaintea regelui.

— Dđeu drăguțu te-o adus la noi, Innălțate împérate! — dīse atunci baba Părască.

— Ei babă, dar réu te mai porți. Toți s'or grăbit să-mi dee binețe, numai dta nu. Tărdiu te-ai mai tređit!

— Mai bine tărdiu, decăt nici odată. Dar decă aș fi venit și eu atunci, ce ar fi făcut racii și peșcii fără mine? Acuma-s gata cu tóte și decă vrei să stai cu mine de vorbă — incede!

Dar regele nu incepū la vorbă, ci luând lingura din blid, incepea a-și scóte pe talgerul de lângă el la raci și pești și gustând din bucatele babil — arēta semne de indestulire. Numai generalul — se făcea — a nu avē poftă de mănecare. Căci nu putea să uite lovitura ce căpētase dela baba Părască și voiă să-și respune.

— Nu voiū gustă din bucatele ei, — dīse generalul, — până ce mi-se va rugă de iertare.

— Puțină pagubă! Cine nu-i flămând, nu mănec! Eu nu ți-am greșit nici cu cătu-i negru sub unghie, pentru aceea n'am pentru ce a me rugă de iertare.

Și dīcēnd acestea trase talgerul generalului cătră blid și scótea Dómne, scótea până-ce generalul spărieat nu se vedea silit a dīce: „destul babă, destul!” Ér atunci baba — vēđēnd că n'are de gând să s'apuce de mănecare — mi ți-l apucă și mi ți-l hărănia ea, cum l'o fi hărănit mă-sa când eră abia de-o câteva luni. Regele Mathia ridea și nici că-i părea réu pentru că a făcut cunoscința cu baba Părască.

După ce regele cu suita sa voiă să se 'ndepărteze, mica Ilenuță, care asemenea privia dela o parte la inaltii óspeți, făcu pe bunică-sa atentă, că regele nainte de plecare vīri sub talger niște grițari fórte scilpicioși. Erau galbeni împērătesci.

Baba Părască tot dintr'un suflet alergă până la calēsă și stringēnd mēna regelui, i puse galbenii in palmă.

— Crișmarii din Băiță, — dīse ea, — nu primese bani pentru norocirea de a goști pe Innălțatul și Luminatul lor împerat. Cu acea nu-s nici mai săraci, nici mai bogați.

— Dóră nu puteți pofti, ca eu să ve mănec bucatele in cinste, — dīse regele.

— Pentru ce nu? Ori nu trăiesce Luminarea Vóstră după munca nóstră?

— Dómne miluesce-ne! — dīse atunci regele cu uimire. Cu babă asta n'o poți duce 'n capēt, decă vrei să nu-ți auđi mai sciu eu ce din gura ei. Dar decă tocmai nu voiesci să-i primesci dta, lasă-me — să-i dau Ilenuții, căci póte i-or prinde bine de zestre, când s'o mărítă. Și decă vei avē vr'odată câte-o lipsă și câte-un nēcaz, vină la curtea mea și atunci și eu te-oiu goști așa, cum m'ai goștit dta pe mine!

— Atâta mi-ar mai trebui, ca eu s'ajung a me bucură de cogile dvóstră. Nu, nu — acolo nu ne-om întelni! — dīse baba.

— Mănați! mănați iute să n'o mai aud! — dīse regele și calēsă se puse in mișcare, ér Mathia Corvinul

privind de pe ferestă vedea pe baba făcēndu-i cu mēna și zimbindu-i din gură și o auđia — strigând in gură mare:

— Drum bun! S'auđim de bine!

Alesandru Tuducescu.

Spiritismul modern.

(Urmare.)

La propunerea lui Zöllner de a incercă și aci esperimentul amintit, Slade a ținut sub mēsa ca de ordinar tabla de ardesiă acum cu doue stiluri și a căpētat o comunicațiune in limba anglesă de cuprinsul acesta: „10 — fenici. 2 — fenici”. Acesta să ve serve de probă pentru clairvoyance.* După a 9-a dī trebuie să paușați, séu va fi réu de voi și de mediu. Credeți-mi. Amicul vostru*.

Esperimentătorii au referit partea primă a nunțiului la cele doue monete din cuteia rectangulară, Zöllner eră să deschidă cuteia, după ce s'au convins toți prin scuturare, că monetele sūnt tot intr'ēnsa; dară-și strămută planul, fiind că Hoffmann și Slade își esprima ră părerea, că se póte întēplă să cadă monetele pe tablă ca in esperiința precedinte cu pilsa de cinci marce fără a deschide cuteia. In urma acestora Slade ținū tabla ca de ordinar sub mēsa și indata se auđiră căđēnd pe ca doue monete, care esaminate se affară consunând cu prima parte a nunțiului amintit. Zöllner apucă acum cuteia, ce sta nevătēmată pe mēsa, și scuturând-o, affă pe mirarea tuturor, că nu e deșertă ca la esperiința de mai nainte, ci conține doue obiecte, care insē judecând după sunet nu pot să fie monete. Dēnsul voiă să rumpă fașiile de chărteia și să deschide cuteia, dară Slade il opri pregătindu-se a cere deslegarea intrebării dela spiritele sale prim scrisóre directă. Ținēnd tabla cu un stil de ardesiă sub mēsa acesta se auđi indata scriind și după retragerea tablei se affă nunțiul in limba anglesă: „Amēndoue stilurile sūnt in cuteia”. Și intru adevēr stilurile nu erau nicăiri impregiur, ci când se deschise cuteia se affară intr'ēnsa.

Aceste esperimente sūnt după Zöllner de mare valóre in trei privințe.

1) Prin ele se demustră producerea de scrisori sub influința lui Slade fără ca acesta să aibă de mai nainte cunoscința despre cuprinsul lor. Deci e imposibil ca acele scrisori să se producă prin influința voinței conscie a lui Slade.

2) Prin cele comunicate se demustră in mod fórte elegant și compendios așa numita străbaterē aparentă a materiei. Monetele au trebuit să trecă la aparentă nu numai prin păreții cuteilor, ci și prin mēsa, a cărei grosime eră ca de 20 milimetri.

3) Esperimentele acestea ne dau o probă neresturnabilă despre realitatea așa numitei clairvoyance.

Spre a face, ca și persóne, care nu luau parte la ședințele lui Slade, să se convingă despre realitatea fenomenelor, in speciă a scrisórei directe pe táblite de ardesiă a escugetat Zöllner un metod ingenios. El și-a procurat adecă mai multe table duple proveđute cu șarniere, ca să se potă inchide ca o carte. Intre fețele astor table remāne puțin spaț liber spre a introduce stilul séu frunđe de papir și o bucătică de grafit.

Cu o tablă de acestea s'a dus Zöllner la colegul seu Wach profesor de dreptul criminal la universitate

* Clairvoyance insēmnă: vedere curata, pētrundere și se usită aci spre a denotá o speciă de somnambulism, in carele persónele afectate observă lucruri, care nu se pot observă prin sensurile ordinari.

și i-a explicat tot planul seu. Wach încă a fost de aceeași părere, că decă atare tablă dubla închisă și sigilată cu totă precauțiunea având între fețele sale stilul de ardesiă ar deveni scrisă pe din lăuntru în presința lui Slade, atunci ar câștiga o probă convingătoare despre realitatea fenomenului memorabil și aceia cari nu participă în persoană la ședințe.

Profesorul Wach s'a și apucat o prepară o tablă dublă pentru experiment. După ce a pus pe o față a tablei un stil de ardesiă și a resturnat pe el cealaltă față le-a înfășurat cu două fașii de charteică. Fie-care fașă s'a provădut apoi cu câte două sigile; afară de această fașiiile s'au scris intru adins pe fețele interioare, ca să se pōtă descoperi ușor eventuala reunire artificiosă, decă le-ar rumpe cineva. Cu tabla estmod preparată a mers Zöllner la amicul seu O. Hoffmann, unde a explicat de nou tot planul seu. Dēnsul și-a exprimat părerea, că după acest metod medietari ar putē se convingă lumea despre innocența lor cu mult mai comod, decăt prin ședința publice sēu private, eră Slade și-ar ameliora esistența materială, decă i-s'ar trimite atari table bine sigilate, și dēnsul le-ar retrimitē nevătēmate insē scrise pentru ore-care onorariu.

De sine se înțelege, că aplicabilitatea și forța demonstrativă a acestui metod se întemeiază pe supunerea, că trebuie să fie cu puțință a incide tablele cu atata precauțiune, ca să nu le pōtă deschide nici cel mai isteț escamotor sēu alt artist fără a se observă această operațiune . . .

„La finea conversațiunii cu amicul meu O. Hoffmann, — scrie Zöllner, — am lăsat tabla în chilia destinată pentru Slade în casa amicului meu. Incăt imi aduc aminte, Slade nici nu eră atunci acasă, și numai sēra la orele 8³/₄ am convenit cu dēnsul la ședință și luând tabla de pe armariul de lângă mēsă i-am spus și lui scopul intenționat. E probabil, că dēnsul n'a vēdut tabla această până acuma. Amēndoi ne-am convins prin scuturarea tablei, că stilul de ardesiă se află tot între fețele ei. Acuma am pus eu tabla pe mēsă de joc, unde mai erau niște table și alte obiecte de aci incolo necontentit sub ochii mei“.

Indată după aședarea tablei s'au pus și experimentătorii la mēsă de joc, pe care sta o luminare aprinsă. Slade a luat acum mai odată tabla în mână, insē tot sub ochii lui Zöllner, și a propus să se mai sigileze în douē locuri, ce s'a și întēplat. După sigilare tabla s'a aședat erăși pe mēsă în depărtare ca de 1¹/₂ urmă dela mânăle lui Slade, care zăceau sub ale lui Zöllner, și așă se puteau controlă. În decursul conversațiunii Zöllner a întrebat pe Slade, că ore n'a încercat până acuma să capete scrisori cu cerusa pe hărteică în loc de cele pe tăblițe de ardesiă. Slade a respuns, că n'a făcut încă asemenea încercare, dară e gata a întreprinde indată și acest experiment.

Spre acest scop Zöllner a împăturat în douē jumētate fileră hărteică de epistole, ca și când ar pune-o într'o cuvertă mai mare. Intre părțile hărteicăi a aședat o bucățică de grafit, apoi la propunerea lui Slade pentru controlă mai mare a rupt dela un colț al hărteicăi împăturate douē bucățele, care le-a păstrat la sine. Fileră împăturată cu grafitul s'a pus acum sub tabla des amintită. Amēndoi și-au pus mânăle pe mēsă așă, că așă lui Slade erau mai acoperite de mânăle lui Zöllner și impedeate de a se mișcă. În această pusețiune au petrecut ei ca la 5 minute, fără a observă ceva remarcabil. Slade tresări mai de multe ori ca cuprins de fiori, dară tōte remaseră ca mai nainte, drept ce se apucă a cere respuns dela spiritele sale în modul îndatinat prin scrisore pe o tăbliță ținută sub mēsă. Respunsul fu: „Căutați spre hărteică vōstră“.

Zöllner redicând acum tabla, care o pusese peste hărteică cu grafit, se minună convingēndu-se, că acestea au dispărut cu totul de sub tablă, și cercând în pregiur n'a mai putut da de ele. Slade a întrebat acum erăși spiritele sale, care au respuns prin scrisore pe o tăbliță: „Papirul e între table și se scrie pe el“.

După acest respuns Zöllner apucând tabla preparată o scutură bine și auđi apriat dislocarea unei frunțe de papir între fețele ei. Cu această tablă se duse apoi la colegul seu Wach ca să o desfacă împreună, dară neaflându-l acasă a păstrat tabla la sine până în ziua cealaltă.

În deminēța următoare venind Zöllner cu tabla cessionată, în care eră să fie papirul și grafitul, la amicul seu Hoffmann, Slade cădū dintr'odată în estase și-i adresa o cuvēntare în limba anglesă cu ochii închiși și cu vōcea strămutată. La finea cuvēntării dișe Slade tot în estase: „La capētul inferior veți află cercuri, prin care am voit să indegetăm diferitele dimensiuni ale spațiului“.

Trei ore mai târđiu a convenit Zöllner în casa consilierului Thiersch cu Wach și cu Hoffmann spre a desface tabla provădută cu 6 sigile. După desfacerea tablei s'a aflat într'ēnsa grafitul și papirul neted, pe carele nu se vedea nici o indoitură, din care s'ar putē conchide, că s'ar fi viri prin vr'o crepătură; așă ceva nici nu eră cu puțință fără a rumpe sigilele. Bucățelele care le rupsesse din hărteică consumau perfect cu această.

Spre a constată suspensiunea legei fizicali despre impenetrabilitatea materiei, mai amintesc Zöllner și următorea aparițiune din ședința avută cu Slade în 9 maiu 1878. Slade a luat atunci douē table egali cumpērate și curățite de Zöllner, le-a dat acestuia spre a le ține și apesă cu mână stângă, una pe fața superiōră, alta cătră fața inferiōră a mesei. Sub tabla superiōră se pusese un stil de ardesiă. Mânăle lui Slade erau pe mēsă acoperite de mână dreptă alui Zöllner ca la 1 urmă dela table. După aceste dispusețiuni s'a auđit indată scriind și după încetarea scrierii s'a aflat scrisă nu tabla cea deasupra, sub care zăcea stilul, ci tabla cea din jos, și anume pe fața întōrsă cătră mēsă. Stilul eră tot pe mēsă, a cărei grosime făcea ³/₄ de policari.

*

Din ședința ținută cu Slade în 7 maiu 1878 relatēză autorul nostru, că la experimentările făcute în modul îndatinat cu scriere pe tăblițe a observat și dēnsul, cumcă la intrerumperea catenei încetă scrierea, care se continuă erăși după reunirea catenei. Tot în acea ședință s'a vērsat asupra experimentătorilor o ploicica, care a durat ca la ¹/₄ de secundă și i-a udat pe cap, pe vestminte și pe mână, ba și pe pavimentul chiliei s'au vēdut urmele ei încă și după aceea. Licuidul atins cu capētul limbei, încăt se pōte judecă după saporē, a fost apă curată. Este de insēmnat, că în chilia respectivă n'a fost nici un vas cu apă, ci numai în chilia de alătura.

Acēsta aparițiune s'a repetit cu putere mai mare, până ce ei erau ocupați a-ș uscă unul altuia vestmintele. Acuma s'au udat plafonul și părății chiliei. Judecând după forma și direcțiunea urmelor de apă, se părea că rađele de plōuă au pornit dintr'un punct la mijlocul chiliei ca dela 4 urme înălțime peste capetele lor.

În altă zi a participat și Hoffmann la ședință, în care după formarea catenei s'au experimentat ca de ordinariu cu scrierea pe tăblițe. Intre această s'a vēdut redicându-se dintr'odată din trei locuri la marginea mesei fum, carele, judecând după miros, cuprindeau câtva acid sulfuros și azotos.

Idilă păsărescă.

Cei de față căutând sub măsă n'au vădut decât resturi de fum, ca după aprinderea unei aprinđele (chibrit). Acesta aparițiune s'a repetit de nou și mai intensiv. Zöllner mai deodată cu Slade a proiectat, să se pună sub măsă un luminariu cu lumină, spre a află, decă ființele nevisibile sânt intru adevăr in stare a aprinde lumina. Primindu-se proiectul Hoffmann aduse doue luminarie cu lumini innalte și noue, care n'au mai fost aprinse până acuma, și le aședă sub măsă.

După impreunarea mânilor in catenă și așteptare de câteva minute se redică fum mai din tóte laturile de sub măsă de joc; tot in același timp s'a redicat unul dintre luminarie cu lumina aprinsă peste marginea mesei și s'a coborit érăși după puține secunde. In urma acestora esaminându-se spațiul de sub măsă s'a aflat acolo in mijloc unul din luminarie cu lumina aprinsă. Spre a delatură obiectiunea, că acesta va fi fost vr'o halucinațiune trecătoare seu cerebrațiune neconsciă s'a ținut peste flacăra luminei jumătate fieră de hărțiă ordinară până s'a ars o gaura intr'ensa. Pe lângă acésta ênsuși Zöllner a ținut la aceeași flacăra o vérgă de cêră roșie și a lăsat câteva picuri de cêră topită pe hărțiă amintită imprimând sigilul seu. Acea fileră cu arsură și cu sigilul imprimat se află și astăzi in posesiunea lui Zöllner, cum mărturisesce el êrsuși.

Acest scriitor încă amintesece o esperință cu un clopoțel sunător întêmplată in ședința din 15 decembre 1877, la care au luat parte el ênsuși, Slade, Hoffmann și soffe acestuia. După impreunarea mânilor in catenă făcuse dênsul observațiunea, că s'a uitat a pune și un clopoțel pe măsă de joc, și étă că in același moment se auđi sunând un clopoțel de distanță ca de 2 metri dela mijlocul mesei.

Toți védură apoi in chilă puțin luminată prin flacăra de gaz dela stradă, cum se coboria incet un clopoțel de pe etageră lăsându-se pe covorul pavimentului, pe carele s'a mișcat după aceea cu intrerumperi, până a ajuns sub măsă, unde a început a suna fôrte ager. Intr'una cu acest clopoțel s'a arêtat și alt fenomen interesant, anume: in timpul ce persônele presinte țineau mânilé impreunate pe măsă, apărû râpede dintr'o deschidetură a perdelei o mână cu clopoțelul și-l aședă pe măsă inaintea tuturor. Autorul nostru ne spune, că in momentul ce și-a esprimat dorința de a puté stringe mâna respectivă in a sa, acea mână a apărut de nou și a fost strinsă și scuturată de mâna dréptă a autorului până când stânga sa acoperiă și ținea strins mânilé lui Slade.

Mâna apărută se simțiă ca viuă și replică stringerea autorului cu atâta intimitate, incât acesta avea mare voiă a se conduce de ea in a patra dimensiune in speranță, că acolo se va află mai multă iubire de adevăr și mai multă onestitate decăt aici, cum se esprimă dênsul cu ironie. El retatéză mai incolo, că lăsând mâna spiritului i-a oferit o tablă provocându-l să-și incerce amêndoi puterile, spre care scop avea să tragă unul de o margine și altul de cealaltă margine a tablei, ca să vedă, la carele va remăné tabla. Incercarea s'a esecutat de loc și Zöllner a remas invingător. Dênsul mărturisesce, că la acest esperiment a avut același simț elastic, ca și când ar fi prins vr'un om de cealaltă margine a tablei, și apoi adauge, că in tot decursul acestora Slade a ședut in pace cu ambe mânilé acoperite și ținute de mânilé celor de față.

Intre acestea s'a întêmplat și următórea aparițiune: peste marginea superióră a perdelei a apărut dintr'odată o massă semicercuală strălucind in lumină fosforică. Acea massă de mărimea unui cap de om se mișcă incet incóce și incolo la innălțime egală dela o ature a perdelei până la cealaltă. Asupra celor de ată se făcea impresiunea, ca și când in dosul perdelei

ar fi o figură luminósă, care se redică cu partea superióră a capului peste perdea.

La repețirea mișcărilor amintite ajungênd figura in lasurea, de care ședea Slade, s'a arêtat in tótă mărimea sa. Slade s'a dat in laturi spăriat, éră figura retragêndu-se după perdea s'a mișcat cu aceeași iuțime spre latorea opusă, unde s'a arêtat numai de jumătate. Liniamente de față seu membre omenesci nu s'au putut distinge.

Zöllner incheiă relațiunea sa, după care am reprodus cele precedinte, cu cuvintele: „Cele împărtaşite cuprind in esență tóte acelea fenomene, care le-am observat eu ênsu-mi in presința lui Slade intr'o serie de mai mult decăt 30 ședințe și alte conveniri cu dênsul. Precauțiunile, care le-am întrebuițat au fost de natură, că pentru mintea mea s'a eschis posibilitatea a orice înșelăciune seu a vr'unei iluziuni subiective“.

(Va urmă.)

Teodor Roșiu.

Despre sănătate.

(Incheiare.)

II.

Cea mai mare parte din cei ce sufer, se pôrtă cu medicul ca și cu o divinitate: ei chiamă pe medic, când i dore ceva, il iubesc pe cât timp i ușuréză și-l uresc pe dată ce se ved tãmaduiți.

Suvenirile unui medic.

Se nasce intrebarea, că decă higiena devine perfectă și omenimea o imbrățișeză cu căldura cuvenită, nu vor deveni medicii superflui?

Da, decă ea ar puté ajunge la o perfecțiune ideală, absolută, și decă tot omul ar puté fi pêtuns de dogmele ei; dar acésta a fost și va remăné un pium desiderium, și de aceea medicii din vechime au fost chiar așa neaparat de lipsă, precum și astăzi lipsa medicilor se simte și se va simți totdeuna. Se crede că chiar și in cele mai vechi timpuri au esistat ingrigitori pentru susținerea și restaurarea sănătății, dar date mai sigure avem numai despre aceea, că Egiptul a fost primul lëgãn al medicilor.

Omer in *Odyssea* (IV 219—232, traducere in prosă de Caragiani, Iași 1876) dice: „Atunci érăși alte lucruri nãscoci Elena cea de Joie nãscută; indată dar puse in vinul, de unde beau, o buruienă, care alină jalea și mânia, și care face să uite cineva de tóte relele. Cine ar inghiți-o, după ce s'ar amestecă in ulcior, in acea și n'ar puté să verse lacrimi de pe obraji, nici chiar decă i-ar murí maică-sa și tatăl-seu, și chiar decă ómenii i-ar sfășiă inaintea sa cu aramă pe fratele, seu pe iubitul seu fiu, și el ar vedé cu ochii. Astfel de iscusite și de bune buruieni avea fiica lui Joie, pe care i le dădu Egiptiana Polydamna, nevêsta lui Thon, unde pãmêntul cel dãruitor de bucate dă fôrte multe buruieni, multe bune, când sânt amestecate, multe insê triste; și fie-care este doctor priceput mai pe sus de toți ómenii; căci in adevăr sânt din nêmul lui Peon (doctorul deilor pe Olymp)“.

Puține sentințe atât de armoniósë și lãudatóre s'au adus asupra medicilor, pentru că din anticitate și până astăzi omenimea este mai inclinată la persiflarea decăt la aprețierea corporațiunii medicali, și nu sciu de ce? Medicii își dau tóte silințele, ba își espun chiar și viêța pentru viêța și sănătatea semenilor lor și totuși se n'aibă recunoscință? Prin date statistice (de prof. Casper) s'a constatat că din câte o sută de ênși ajung bé-

trâneța de 70 de ani: 42 de preoți, 40 de economi, 35 oficanți superiori, 35 neguțatori și industrieși, 32 cătane, 32 oficanți inferiori, 29 адвоcați, 27 artiști și doctinți, și numai 24 medici. Venirea în contact cu morboșii și alte încordări ale puterilor mentali și corporali aruncă pe medici așa curând în brațul morții.

Față cu acest fapt pozitiv nu știu cum se potrivește observarea sarcastică a filosofului ridător german Weber (în opul său Democritos) în sensul căreia un medic s'a făcut putred de bogat, pentru că a făcut pact cu morțea ca dânsa să se pună omului când are se moră la cap, er din contra la picioare. Omenimea i admiră cunoșcerea infalibilă; dar veni rëndul ca să se pună morțea și la capul medicului, care fu însă mai isteț, întorcându-se îndată cu capul unde-i erau picioarele; er morțea a dis: „prost este cel ce crede medicului!”

Mărturisesc și eu serios, că au existat și există și acum medici mai puțin demni de încredere, dar pentru singurateci nu trebuie purtată ură asupra tuturor. Ba nici să nu ne mirăm că medicii vechi erau mistici și secreți, pentru că mistic și deșert credător eră tot omul pe acel timp.

Noi n'am crede că: „diamantul purtat la mâna stângă servește ca talisman în contra otravei și duhurilor necurate; agatul păzesc de cugete rele și nu lasă a fi îmbătat de amor; rubinul alungă guturaiul (troacna); cristalul de munte delătură ameteala, chrisolitul melancolia; topazul conservază cugetele caste; smaragdul alungă epilepsia și aceste însușiri se potențază prin insignele numitelor petri scumpe; și totuș ca remășițe al acestor credințe și în zilele noastre vedem folosindu-se, chiar și la poporele culte, amulete despre cari se crede că au mare putere a păzi pe om de rele.

Credința deșertă încă pöte fi credința puternică, care de multe ori are folos nedisputaver pentru om... „Credința ta te va mântui”, dice Mântuitorul nostru Christos, și acesta este un adevăr mare. Filosoful Kant a compus un sistem întreg de vindecare prin credință (în broșurica sa: „Die Macht des Gemüthes”).

Apoi curele, pe cari le nimeresc unii homeopați nu pot fi atribuite altui ce, decât credinții și dietei, pentru că cât de puțin valoreze homeopatia în sine, pöte prevedea oriși-cine, care pătrunde cât de puțin în esența ei.

Ecă ce scrie un erou al științii, marele chemist Liebig: „Cine pöte afirmă, cumcă majoritatea ömenilor instruați și culti din timpurile noastre stă pe un grad mai înalt de recunoșcere a naturei și a puterilor ei, decât introchemicii secului XVI; decă acela scie, că sute de medici susțin atari principii de adevărate, cari batjocuresc töte esperințele și mintea sănëtösă a omului; bărbați, cari cred că efectul medicamentelor ar zace în anumite puteri ori calități, cari prin frecare și clătinare pot fi puse în mișcare, pot fi întărite și transpuse în materiale fără efect, cari cred că o lege naturală, care n'are escepțiune, ar fi neadeverată pentru medicamente, de örece ei presupun, cumcă efectul lor ar fi în stare să crească în proporțiune cu diluarea lor și cu descrescerea lor în materie?”

Pe lângă tötä puterea credinței, acesta pré puține scăderi corporale este în stare a delătură și de aceea trebuie să ne luăm refugiul la mijlöce puternice, ce ni le dă natura în tustrelele sale imperii, ca prin ele să reparăm ce este vätémat. Să nu dubităm nici în aceea, că medicii, cari își sacröză tötä vieța lor pentru a cunoșce defectele corpului ömenesc și a le sană prin cele mai corespunđetöre remedii, sânt demni de tötä încrederea și merită o distincțiune mai deosebită decât ce le dau aceia, cari întöu cer sfatul unor babe știütöre

(??), apoi când sânt apröpe de morțe află de bine a consultă și pe medic.

Sperez că nu sânt privit de parțial și de unul, care aduce laude și-e și și partisanilor sei, dar față cu unele nejustități me simt indemnat a-mi aredică vocea. Așă un medic-oculist trimis de ministeriu în comitatul Torontalului pentru vindecarea molipsițiilor de epidemia egiptică la ochi, imi scrie cumcă pătimașii din acele părți, în loc să-și pună tötä încrederea în medici, din contra i uresc și invinuesc, că ei (medicii) ar fi adus acel morb pe capul lor ca să-i supună la o nouă dare de bani.

Nu condamnez peste tot scepticismul publicului față de medici, ba chiar și eu le dic că, unde li stă în putința a alege, să fie förte precauți la distribuirea încrederii lor, pentru că sânt convins că alocurea au cauză de a fi superați.

Aș dori și aceea ca tinerimea noastră să se trüdescă în numer mare de a pune pe popor în pozițiunea ca să-și pötă alege medici insufletitori de încredere, și astfel să pötă delătură de lângă sine pe cari nu-i promovöză interesele cu cele mai curate simțeminte.

Dr. G. Crainicean.

Pericolile corsetelor.

Mulți scriitori, în diferite epoce, au scris despre corset, și cu töte acestea, séu că n'au putut să ne convingă pe deplin, séu că n'au avut fericirea ca să-i asculte nimeni, căci ținta străduințelor lor a ramas neatinsă.

Vom stărui dar, asupra acestui punct, căci sânt mari nenorocitele rezultate, cauzate de acest sine qua non al îmbrăcăminteii femeilor.

Plaga acesta introdusă, în sfera lumii civilizate de rigöre încă de pe timpul evului međiu, a ajuns astăzi un obiect de lues, fără care femeile nu pot fi prezentabile în fața lumii!

N'avem, cătuși de puțin, intențiunea de a satirisă pe cineva, ci numai, pur și simplu, de a arëtă pe cale științifică, consecințele la cari pot da naștere corsetele, din punctul de vedere higienic.

De și, pöte, obiceiul acesta nu s'ar stérpi curënd după înrădăcinarea la care a ajuns, totuși ne permitem cel puțin să stăruiem cu deosebire asupra abuzurilor ce se fac cu corsetele!

Corsetul care ađi a devenit basa séu scheletul toaletei femeilor, și care servă de a îndreptă și a ascunde multe diformități adesea ori, nu este de origină modernă; în Grecia, damele aveau un fel de corset rudimentar numit sefodosn și matronele romane, castula, un fel de tunică mică, pe care o ströngeau împregiurul taliei lor.*

După Glien, fetele tinere se serviau peste tot cu niște fășii séu legături pe cari le ströngeau cu putere peste spete și împregiurul peptului, pentru ca să li se mărescă volumul șoldurilor și al pântecelor în raport cu toracele: neegalitatea umérilor eră ascunsă prin niște pernițe numite analectide séu analectride și pântecetele eră apésat prin niște cercuri ale căror öse de astăzi de fildeș séu de balenă pare că sânt o readucere aminte din timpul acela.**

Se dice că Caterina de Medicis introduse în Franția obiceiul de a strönge peptul și spatele prin ajutorul unui os de balenă, care se numi mai târđiu corp de fer: ösele de balenă atöngeau crestele iliace și produ-

* Reveillé Paris, Etudes sur l'honume, t. II p. 422.

** Bouvier, Equdes historiques et medicales sur les corsets.

ceau în punctul acesta, când șoldurile eșiau afară opresiune, care, după Montaigne sgarăia une-ori pielea și producea accidente mortale. (A. Paré).

Bouvier împarte istoria corsetelor sau a echivalenților lor în cinci perioade :

1) În antichitate, legături sau fâșii ; 2) primul secol al monarhiei franceze, mare parte a evului mediu, nimic statornic ; perioadă de tranziție, caracterizată prin părăsirea legăturilor romane și din introducerea corsetelor lipite de corp ; 3) finele evului mediu și începutul renascerii, primirea generală a rochiilor cu talie strânsă ținând loc de corset ; 4) din mijlocul secolului XVIII, epoca oșelor de balenă ; 5) dela finele secolului XVIII până în zilele noastre, domnia corsetelor moderne și actuale.

Ambroise Paré, Spigel, Platner, Winslow, Van Swieten, Camper, Soemmering, Buffon, I. L. Rousseau, au criticat cu vioacitate întrebuintarea corsetelor și medicii mai cu seamă prin argumente trase din studiul organizațiunii.

Împăratele, Iosif II, l'a oprit printr'un edict sever și cu toate acestea el n'a dispărut din toaleta femeilor.

Teoria respirațiunii feminine, după Beau și Maisiat, se face prin ajutorul cōstelor superioare și mai cu seamă prin cea dintâi, ridicându-se în sus, și înainte. Bérard spune că această respirațiune* consistă într'o mișcare totală a toracelui de jos în sus ; sternum, clavicula și prima cōstă se ridic ; de aci rezultă o mișcare de rotațiune foarte însemnată în cōstele cari urmez pe cea dintâi ; dar această mișcare care se propagă, merge slăbindu-se dela partea superioară la partea inferioară a peptului.

Astfel este respirația normală a femeilor ; acțiunile mai cu seamă pe scenă în momentele vre-unei turburări a sufletului cauzată de vre-o mare simțire meșteșugiată, măresc această respirațiune făcând'o vizibilă tuturor : se mai observa la fetele tinere, cari n'au pus încă corset.

Haller după Boerhaave, face o diferență în modul de respirațiune la copii de două securi înaintea etății de un an. Bérard admite asemenea că corsetul care strânge numai partea inferioară a peptului se invoiesce cu planul primitiv al organizațiunii și ale funcțiunilor femeii.

Pe de altă parte, starea socială condamnă pe femei la viața sedentară și le slăbește tot sistemul lor muscular prin lipsa de exercițiu ; de aci provine o oboselă pe care o simt de odată în pozițiunea dreaptă sau stând jos ; această sensuațiune e cauzată din întrebuintarea corsetului, care servă, nu ca să îndrepte colona vertebrală, dar ca să inlesnescă un punct de sprigin trunchiului indoit înainte ; starea de semi-îndoire înainte le este obișnuită femeilor în ocupațiunile lor sedentare, și decât n'ar fi corsetul ca să impedece această îndoire, ea ar fi covârșită de greutatea capului, a sênului și a tuturor organelor abdominale și torace.

Un corset, adevărat un cordon de o țesătură elastică, lat, după dezvoltarea corpului, fără oșe de balenă sau lame metalice, strâns puțin la baza toracelui, este convenabil femeilor, cari au mamelele puțin dezvoltate și mușchii lipsiți de contractiune ; pe cât timp corsetele-cuirasse, cari se întrebuintează astăzi, le considerăm (Reveillé Parise) ca niște mașine de presiune periculoase, cari n'au scop decât să strângă fără milă peptul în pl' sa lor de fer, producând accidente grave, ba câte de ori mortale chiar !

În orient femeile, atât de însemnate prin desv. rea regulată a sênurilor, se mulțumesc de a le susține

numai prin câteva înfășurări cu o legătură (brâu) lată la baza toracelui.

Fetelor tinere neversnice, corsetul le apasă, le mută din loc, le îndoie oșele, pocesc scheletul și aduce vătămări dezvoltării regulate a organelor ale căror suprafețe osoase nu rămân de cât un tipar !

Medicii cari fac cercetări asupra cadavrelor femeilor, mai cu seamă la Paris, în spitalul numit Salpêrière, unde se găsec femei bătrâne și multe chiar lipsite din minte, ne arată pocirile cele mai stranii la baza toracelui, rezultând din întrebuintarea puțin timpurie a corsetului.

Cea mai ordinară consistă a face din baza peptului vârful conului reprezentat prin colivia sau oșoasă, și pentru că corsetul se opune la undulațiunile neincetate ale celor două cavități splanchnice, de aci rezultă că împedecă d'odată trei funcțiuni principale : respirațiunea, circulațiunea și digestiunea.

Corsetul inlesnescă oprirea sângelui în plămâni, emoptisia (scuiparea de sânge), hipertrofia inimii, care luptă contra unui obstacol permanent la curgerea sângelui ; ne regularitățile digestiunii, cari cer concursul acțiunii musculare a stomacului. După observațiunea lui Ferrus, corsetul caută să respingă contra diafragmei organele conținute în pept, astfel că ficatul se întinde adesea ori de mai multe degete până la ultimele cōste, de unde primesc tiparul lor pe fața sa superioară. Soemmering spune, că a vădut un stomac împărțit aproape în două loji prin compresiunea excesivă și prelungită a unui corset armat cu oșe de oțel.

Fetelor tinere care și fac talia subțire prin abuzul prelungit al corsetelor, stomacul li se comprimă lateral și înainte transformându-se într'un canal mai strimt de cât un intestin și îndreptându-se vertical, se cufundă prin extremitatea sa pilorică în partea superioară a basiniului ; d'aci rezultă că nu poate încăpea într'ensul de odată decât alimente puțin, și digestiunea și chilificațiunea lor devine superioară, incompletă, din cauza schimbărilor raporturilor normale a acestui organ cu duodenul : de aci provin dispepsiile (nemistuirile) și turburările digestive diferite de cari sufer aceste victime ale modei.

Acum să vedem, decât cel puțin pe lângă atâtea rele și pericole din partea corsetului, gâtul își mai poate păstra frăgețimea și tăria sa naturală ? Nu : se moleșesc, se îndoie, se deșiră ; adesea ori el împedecă dezvoltarea mamelelor și dă naștere la impetrirea glandelor mamare. Așa dar trebuie să oprim cu severitate pe fetele tinere d'a purta corset și pentru a le scăpa pe viitor de el, câtă să le inlesnim dezvoltarea sistemului lor muscular prin exercițiu, gimnastică și băi reci.

Femeile cari au o constituție slabă, delicată trebuie să se abțină totdeauna d'a întrebuinta corsetul ; acele cari au o constituție tare să nu-l întrebuinteze decât cu modificările de mai sus.

În timpul însărcinării, femeile trebuie să se păzească de orice presiune asupra ori cărei părți a corpului ; căci uterul ridicându-se respinge organele abdominale către diafragmă și cu chipul acesta le opresce d'a se aplecă în jos ; o strângere circulară a toracelui ar reduce întinderea orizontală a acestei cavități și ar da naștere pe fie-care și la un mare pericol adevărat : congestiuni sau grămădirea sângelui în plămâni, la cap, etc. și în același timp ar pute să determine întărirea mamelelor sau astuparea canalului glandei, din care cauză nu curge slobod laptele și cu oprirea circulațiunii lapteului, să vatăme sănătatea viitoare a mamei și a copilului.

Corsetele cu oșe se scobor pe pântece și vatămă dezvoltarea și direcțiunea uterului : din toate acestea rezultă lepădarea sau stêrpirea. Raciborski s'a asigurat

* Bérard, Cours de physiologie t. III p. 258.

că réua formă ce au mamelele, adesea ori din nascere, e datorită în mare parte strîngerilor corsetului.

Acésta diformitate se observă mai cu sémă la femeile din oraș, cari se supun orbesce cerințelor modei, pe când cele dela țéră sînt scutite de tóte acestea. Fetele tinere cari n'au suferit încă efectele corsetului, au mamelele mai mult séu mai puțin scóse afară (proeminente) și dispuse bine pentru lăptare.

Corsetul dar face pe multe mame să-și pèrdă plăcerea de lăptare, séu în timpul esercitului acestei funcțiuni, sînt supuse la niște dureri mari din cauza diformității mamelelor.*

Chiar legăturile ciorapilor sînt vătămătóre; căci prin apésarea pe care uterusul o esercită asupra originei vaselor curale ca să producă Oedemul séu inflamațiuni pline cu materie apatósă și varicele genuachilor séu inflamațiuni formate din intinderea vinelor.

Femeia însărcinată are nevoie de vestminte lungi largi și calde.

Ca nutrice a copilului seu, muma trebuie să-și conserve volumul și greutatea sênului, să nu-l stringă, ca cu modul acesta sênul să fie lărgit prin laptele conținut în mamele; peptul să fie totdeuna cald prin vestminte calde, astfel că la deschiderea lui în timpul lăptării să cauzeze copilului un acces ușor.

Corsetele pot fi fôrte vătămătóre întregului organism, mai cu sémă la persónele tinere, cari n'au finit încă creșcerea.

Ele împedecă circulațiunea, desvoltarea corpului și pòte provocă bóle diverse ca: vomitiuni sanguine, tușele obicnuite, tubercule, phthisie, anevrysmele inimei.

S'a constatat că în cea mai mare parte a Europei, un sfert din femeile cari mor datoresc peirea lor, bólelor de respirațiune cauzate de acésta plagă socială!

La persónele scrofulóse sînt favorabile, căci le susține peptul și colóna vertebrală de a nu se cocoșa îndată, ci mai târziu.

Din cele díse, conchidem că, decă cum am díis mai sus, nu se pète stèrpi réul acesta, cel puțin să se întrebuințeze în limitele lui de a nu deveni periculos, făcênd abus de el; ci să ne conformăm definițiunii sănătății, care este acea stare a corpului în viétă, în care tóte funcțiunile omului au esercitiul lor regulat; căci mens sana in corpore sano, díce un vechiu asiom latin.

Basile Lambru.

Bibliotecele cele mai insemnate.

Diarul „Desbaterile“ publica niște note fôrte interesante asupra bibliotecilor din Paris, din Francia și din principalele orașe ale Europei. Țifrele sînt de o esactitudine cât se pòte de precisă.

Biblioteca națională din Paris care nu este egalată de nici o altă bibliotecă, conține mai mult de o jumătate milion volume.

Afară de biblioteca din strada Richelieu, Parisul posedă încă importante colecțiuni pe cari le vom cită în ordinea alfabetică.

Biblioteca Archivelor, fondată de Daunou în 1808, are 20,000 volume. Biblioteca Arsenalului, care datéză din secolul din urmă, fondată de Saulmy de Argenon are 200,000 volume. Biblioteca Advocaților, la palatul justiției, 12,000 volume. Biblioteca Biroului Longitudinelor, 5000 volume. Biblioteca Colegiului de Francia, 6000 volume. Biblioteca Conservatorului Artelor și meseriilor 20,000 volume. Biblioteca Conservatorului de musică 5000 volume. Biblioteca corpului Legislativ 50,000 vo-

lume. Biblioteca Curții de Casație 40,000 volume. Biblioteca facultății de drept 9000 volume. Biblioteca facultății de medicină 35,000 volume. Biblioteca otelului de monedă 2000 volume. Biblioteca imprimeriei naționale 3000 volume. Biblioteca Institutului 100,000 volume. Biblioteca Invaliților 25,000 volume. Biblioteca de la Louvre 100,000 volume. Biblioteca Mazarine, Biblioteca a fondatore Mazarinea, fondată la mijlocul secolului al XVII 165,000 volume. Biblioteca ministerului afacerilor străine, 14,000 volume. Biblioteca museumului de istoriă naturală 35,000 volume. Biblioteca vechiului Senat (palatul dela Luxemburg) 20,000 volume. Biblioteca de la Sorbona 125,000 volume.

Vom lăsă la o parte celelalte biblioteci, aparținênd stabilimentelor administrative și cari sînt de mai mică importanță.

Totalul volumelor conținute în aceste stabilimente, unite cu acela al bibliotecilor ce am citat, forméză un total de mai mult de un milion și jumătate volume. Se pòte dar díce că Parisienii au la dispozițiă apròpe 1.500,000 volume.

Acum, pentru bibliotecile de prin departamente, credem, díce „Desbaterile“, că sîntem în drept a firmă că se numeră în tótă intinderea republicei 4 milioane și jumătate volume afară de Paris. Cu Parisul, esistă în bibliotecile din Francia, în cifre rotunde șese milioane volume.

Cele mai importante sînt cele din Bordeaux, 140,000 volume, Rouen 112,000 volume, Troyes 100,000 volume, Besançon 75,000 volume, Marsilia 75,000 volume, Grenoble 70,000 volume, Lille 25,000 volume, Toulouse 60,000 volume, Le Havre 22,000 volume, Versailles 65,000 volume.

Se pòte numeră până la 215 orașe, în Francia cari au o bibliotecă de 10,000 până la 20,000 volume și o infinitate de al ele avênd 2, 3, 4000 volume. Fie-care și aduce în aceste colecțiuni un nou numer de cărți, și în fie-care și se forméză noi biblioteci. Se pòte spera că într'un viitor puțin depărtat, fie-care comună, ori cât de modestă ar fi, va avé biblioteca sa după cum are cafenúea sa.

Se scie, de altmintrelea, că administrațiunea favorisă crearea acestor colecțiuni gratificând comunele cu cărți perfect adaptate necesităților locuitorilor pentru cari le destinéză.

Se cităm acum străinătate, biblioteca British Museum la Londra, care numeră 500,000 volume.

În Austria, biblioteca din Viena posedă 350,000 volume, Praga 150,000 volume, Bruxellesul are 90,000 volume.

Copenhaga (biblioteca regală), 40,000 volume.

Madridul 200,000 volume.

Biblioteca dela Escorial, fondată de Carol V în care se află un manuscript prețios, díis Cartea de aur, scrisă pe hârtie velină în litere de aur, avênd o vechime de 500 ani, posedă 3000 manuscripte arabe. Ea conține apoi un exemplar din tóte operile cari au fost arse de închisiție.

Se numeră la Roma 16 biblioteci. Aceia a Vaticanului, cea mai bogată, posedă mai mult de 30,000 volume, dar ea nu este cea mai considerabilă.

Biblioteca Angelina posedă 90,000 volume și 15,000 manuscripte.

Milanul posedă 150,000 volume și 15,000 manuscripte. Veneția (Biblioteca Sant Marc) 125,000 volume, Turinul 45,000 volume, Genua (cele doue biblioteci ale sale) 100,000 volume, Lisbona 90,000 volume.

St. Petersburg (bibliotecă imperială) posedă 46,000 volume.

T.

* Raciborski de la puberté et de l'âge critique chez la femme, p. 184.

Despre ospitalitatea femeilor române.

Dedicațiune dōmnei Fanny de Lemenyi.

A avé o inimă nobilă, un simț simpatie, o vorbire atrăgătoare, o manieră plăcută, o tractare loială, o casă deschisă, un scaun de odihnă, o mesă așternută și o mână darnică pentru toți aceia cari ne cercetază din iubire au din lipsă, din amicitie au din datorie — să ție ospitalitate.

O țieșuire frumoasă acesta, ca și care pōte nici una alta nu caracterizează așa tare și in mod așa de profund deosebitele popōre și națiuni, ce locuies suprafața pământului.

O țieșuire, care e in stare de a cuceri și caracterele cele mai selbatece, de a subjugă și spiritele cele mai renitente și de a deobligă și umil și inimile cele mai superbe; și in urmă o țieșuire, care din străini și necunoscuți face amici și omeni de casă, din tăcuți și retrași omeni viali și iubitori de societate.

Ferice de popōrele acelea, cari se pot mândri inaintea lūei cu o astfel de țieșuire; dar mai ferice de acelea, cari au profesat totdeuna și profesază și astăzi o virtute așa țiecând atât de nobilă ca și acesta.

Ore să fiu botezat cu epitul de „judecător parțial“, decă pe poporul român il voiu regiștră inre popōrele cele mai ospitali? și ore să fiu invinovătit cu „nedreptate“, decă pe femeile române in specie le voiu numi cele mai ospitale? Eu nu cred . . . cel puțin om iubitor de dreptate nu va face așa ceva.

Cumcă secul frumos in genere e mai dester in conversare, mai aplicat spre vieța socială și mai mare măiestră in distragere, o scim și recunōsem cu toții; acum ore nu am puté țiece și afirmă tot-deodată și aceea, că femeile, cu deosebire românele nōstre, de-comun sūnt și mai ospitale, decăt bărbații? Ba da! In afirmațiunea acesta ne spriginesce istoria și ne întăresce esperința.

Să deschidem pe un momēt cartea cea mare a istoriei.

Pe câte pagine frumoșe și memorabile ale ei nu cetim, despre atari fapte nobile ale femeilor vechi romane, cari demustră in mod cât se pōte mai evident inimă indurată și spirit ospital.

Au o Corneliă, o Veturiă, o Plotină, o Elena și alte multe, tōte femei romane de pie memorii, să fi fost ele străine, reci și respingătoare față de visitanții și față de inferiorii lor? Au mânilor cele grațioșe să fi fost neindurate față de cei ce le cerea ajutorul? Nu . . . nu credeți! Istoria și astăzi ne vorbesce cu fală despre dēnesele, ca despre tot atâtea mame bune, ospitale și indurate ale omenimei, ne enerază și astăzi cu dulce despre stima și iubirea de care să bucurau pretotindenea.

Și pentru ce acesta stimă și acesta iubire atât de mare? De sigur nu pentru alt-ceva, decăt numai și numai pentru indurarea, liberalitatea și ospitalitatea lor.

Dar să nu cercăm așa departe după dovești. Să ne restringem la timpurile mai recente, la secli mai aprōpe de noi.

Cronicarii ne spun, că până la venirea nemților (1687) aici la noi, ospitalitatea românilor transilvaneni, și in specie a femeilor lor, așa eră de mare, incăt ori și cine putea să călătorască „cruciș-cumedeș“ prin țeră, fără ca să facă spese baremi de un banuț, și totuș

să țieble satul atât el, cât și cei impreună cu dēnsul? Ori unde mergea, și in ori-care casă intră, primirea lui eră sigură și ospitală.

Bunătatea domnului de casă, dar mai ales ospitalitatea femeii sale il provedea indata cu mănecări, simple ce e drept, dar bune și gustuoșe, cu apă rece și cu așternut bun.

Ba după cum insemnă un bărbat venerabil de al nostru (G. B.) in un tractat al seu despre „Datimile vechi ale Transilvaniei“ prin unele comune români buni și femeile ospitale „pentru ca să nu te poți depărta, ori când ție-ar plăce, decă erai călare ție ascunde șeuă, ție decă erai cu trăsură ție scotea câte o rotă și o pitulă undeva“.

Prin secul al XVII-lea nici vorbă nu eră de ospetării. țieșuși Clujul avea numai una cu firma „La bucătariul“ in strada de mijloc. Și ore pentru ce? Pentru că călătorii află cvartir liber și mesă avută ori unde se crotiă pe nōpte, ție cel ce il primia păstă cu scumpătate țiecala :

„Fapta nobilă și bună pōrtă 'n sine-a sa resplătă, și n'ășteptă dela nime ca să fie premiată“.

După venirea nemților și a altor elemente străine inșe, poporul nostru încă a inceput a fi mai circumspect și mai retras, nu dōră pentru că s'ar fi lăpēdat acuma de țieșuirea-i de ospital, ci pentru că a fost așa de tare inșelat in bunătatea, și desconsiderat in liberalitatea sa.

A inceput și el a-și deschide ochii, a privi in giur de sine și a fi confidențial și ospital singur numai cu aceia, despre cari presupunea bunăvoință și recunoscință.

Pe lângă tōte acestea femeile nōstre au remas și astăzi cele mai amicabile, cele mai darnice și cele mai ospitali.

Nimenea nu le cercetază fără de a 'nu fi mulțămīt cu ospitalitatea lor și nimenea nu le rōgă au indură, fără de a nu fi mângăiat după putință. Nu, căci după cum țiece I. Popfiu despre copila română :

„Ea-i resplătită decă-un suris a observat Pe buza suferinței ce ea o-a mângăiat“.

Acestea am avut de a le spune și da publicității despre „ospitalitatea femeilor române“ in o tractare cât să pōte mai scurtă cu scop, ca toți aceia, cari iș află desfētare sufletescă in cetirea au esaminarea țieșuirilor nōstre atât de nobile și frumoșe ce ne caracterizează, să se bucare și acuma din inimă că sūnt fiii și bărbații unor femei, diligente, bune, ospitale și indurătoare.

Er eu inchei cu cuvintele unui călător străin și de renume : „Fost'am in Ardeal . . . convenit'am cu cele mai mari familii române . . . și dintre tōte țieșuirile acestui popor, ceea ce mi-a tras atențiunea și simpatia mai tare — a fost ospitalitatea lui și a femeilor sale“.

Ioan M. Petran.

C a f é u a .

Caféua, din care să face o bētură atât de plăcută, abiă eră cunoscută pe la jumătatea secolului XV, chiar in Arabia, de unde s'a respândit peste tot pământul; totuși, se făcea us de ea in o parte a Persiei.

Un muftiu din Aden, numit General Eddin, care făcū o călătorie in acele țeri, vēđū luându-se cafea și băgă de sēmă că, pe lângă alte proprietăți, ea are și p'acea d'a ușură și chiar a face să trecă cu totul durerea de cap, d'a reinvioră spiritul, și altele.

La întorcerea luă cafea, împreună cu dervișii sei, pe seră, spre a pute trece noaptea în rugăciuni, fără să-i fie somn.

Se dice că un păstor din Persia a fost cel dintei care a cunoscut proprietățile cafelei; caprele sale, mâncând bobe de cafea cădute, părură agitate și nu putură dormi.

Păstorul făcū esperință și cu sine și însciință și pe un stareț dela o mănăstire, care dete ordine călugărilor ca să ia și dēnșii cafea.

Intrebuințarea cafelei trecū din Persia în Aden, din Aden la Mecca, ș-apoi în Egipt, în Siria, la Constantinopole.

În Europa nu fu cunoscută decât la jumătatea secolului XVI. Ea să respândi aprōpe în același timp cu tutunul.

Mulți medici susținură că eră un fel de otravă. Mult timp în urmă și chiar astăzi acesta opiniune are mulți partizani. Europa datorază cultura cafelei Olandesilor, care dela Meka o aduseră în Batavia și din Batavia în grădina din Amsterdam.

Se dice că cele dintei lădi de cafea apărură la Londra în 1652 și la Paris în 1669. În acel timp, o libră de cafea să plătiă cu 40 scuși. Cantitatea de cafea care s'aduce acum din locurile unde ea să produce, să urcă la 319,000 tone, din care singură Europa consumă aprōpe 118,000.

B o n b ó n e.

Eră pe la 1864. Wilhelm III, care p'atunci nu eră rege al Prusiei, călătoră incognito prin Ungaria; aprōpe de Teplitz, întâlni un judecător ungar, care se preumblă liniscit pe drum fumându-și lulēua.

— Cine ești, băiete? — i dīse regele cu obișnuita lui familiaritate.

— Judecătorul comitatului, — respunse magistratul surprins.

— Ești mulțămīt de starea ta?

— Negreșit.

— Te fericesc.

Wilhelm voi să plece, dar judecătorul il opri:

— Dar tu, fētul meu, — il întrebă el, — cine ești?

Suveranul, credēnd că va incurcă pe întrevorbitorul seu, i dīse cu glas tare:

— Sūnt regele Prusiei.

Ungurul, nemișcat cătu-și de puțin, dīse regelui:

— Ești mulțămīt de starea ta?

— Fără îndoielă, — borborosi Wilhelm, — turburat d'atāta îndrăznelă.

— Aide, te fericesc, — dīse magiarul cu bunătate și-și cătă de drum.

*

La un neguțāter de cai.

Un client: M'ai înșelat într'un mod nedemn.

Neguțātorul: Eu?

— Mi-ai garantat că calul ce mi-ai vëndut n'are nici un cusur.

— E bine?

— E bine, este chior!

— Acesta nu este un cusur, ci . . . o nenorocire!

*

La dejun.

— Iosefino, — dīse Dómna, — nu mai e de suferit. Ouele dtale sūnt vērtoșe ca lemnul! Ți-am lămurit cu tōte aceste că trebuiă să le lași în timp de trei minute în apă caldă. N'ai decât să te uiți la cēsornic.

— Așā am și făcut!

— Așā!

— Ve asigur . . . Dar cēsornicul nu merge bine . . . întârție!

*

Ceva sciințific.

Calino continuă a invēță pe fiul seu elementele sciinței.

— Să vedem, Toto, — întrebă el pe copil, — spune-mi cari sūnt proprietățile căldurei?

— Da, tată; ea dilatăză corpurile, le lungesce . . .

— Fōrte bine. Și frigul?

— Frigul din contra, le condensază, le micșorēză.

— Așā, — respunse Calino, — ecă pentru ce vēră dīlele sūnt lungi și erna fōrte scurte!

*

Autori și editori.

Ecă o anecdotă curiosă, povestită de dl Clément Caraguel în „le Journal des Débats“, în privința tinerilor autori.

Un poet, încă tiner și cu totul necunoscut, se duse să propue unui editor un volum de versuri. Editorul il primi cu respunsul obișnuit: momentul e rēu ales, versurile nu se vënd, etc.

— Faceți rēu, — dīse tinerul; — aș fi iscălit cu dvōstră un tratat, care v'ar fi asigurat proprietatea tuturor operelor ce voiu mai scrie. Refusați averea dvōstre.

— Ești prē bun, domnule, — respunse editorul cu un suris ironic.

— Mai mult pōte decât cređi, — reluă poetul, — căci simt în mine un poet de geniu, de și lucrul îți pare cam de necređut. Însē se va vedē mai târđiu.

Dicēnd acestea, tinerul își puse manuscrisul în posunar și eși.

Editorul, mirat de acest ton asigurat, se gândi un moment și apoi alergă după tinerul necunoscut. Dar acesta eră deja departe și nu-l putū ajunge.

Numai după cātva timp află că se numesce Victor Hugo.

*

Un model de iubire conjugală.

Tinera comitesa C., căsătorită abia d'un an, se află în salon și-i este fōrte urit. Se pune la biurou, ia un condeiu și scrie bărbatului seu scrisōrea următoare:

„Nesciind ce să fac, îți scriu; nesciind ce să-ți spun, sfișesc.

„Fōrte supērată d'a fi

„Comitesa de C.“

*

Fīicele renumitei Grisi.

Intr'o dī, împēratul Alesandru II s'apropie de renumita Grisi, care se preumblă cu cele doue fiici ale ei în grădina de vēră, la St. Petersburg.

— Ce frumoșe Grisete, — dīse țarul suriđēnd.

— Nu, sire, — respunse cântăreța, — ele sūnt niște Marionete.

Grisi trăiă atunci cu Mario.

*

Un om în etate de peste 80 de ani dīce bucătăresei sale, care are doue-đeci de ani și care i cere sotēla pentru a plecā:

— Faci fōrte rēu de me părăsesci. Nu imi plac obrazele cele noi, și ai fi stat la mine „tōtă vieța dtale!“

Idilă pāsērescă.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 249. —

Libertatea și fericirea pasērii e proverbială. De cāte ori pizmuim sōrtea plăcutelor cântărețe, cari cân-

ta vesel și fără grigi la umbra pădurilor, seu se 'nalță în aer, scaldându-se drăgălaș în rațele soarelui.

Și cu toate acestea, câte grigi, câte temeri au și densesle!

Indată-ce sosesc de sub clima mai moderată, prima lor ingrigire este a se arangia casnicește. Cât lucru le costă acesta, numai acela știe, care le-a petrecut cu atențiune. Totă ziua alergă ele, portând tot ce trebuie la construirea cuibului lor.

Apoi după ce cuibul e gata și niște oue il decorează, cu ce paciență șede ea pe ele, până când bărbătușul poartă de mâncat.

Dar ea nu obosesc. Și într'o zi, étă puii! Ce bucurie! Cu ce plăcere le dau de mâncat!

Ilustrațiunea din nr. presinte în: ațoșeză tocmai momentul acesta.

A. M.

Feliurimi.

Cel mai bogat om din lume. Citim într'o fôie vieneză: „De și cunoscutul rege al căilor ferate, William H. Vanderbilt in New-York, se laudă bucuros cu avuțiile sale și se uită cam peste umeri la ori-ce creștin, care nu posedă o avere de cel puțin un milion, cu toate acestea nimeni până acum n'a știut a nume de câtă avere dispune dl Vanderbilt. Dar in vino veritas. Intr'o zi, ședând la mesă cu un prieten intim, i-a povestit acestuia, că averea sa este de 194.000.000 dolari (apropo de miliard de franci) și deci se crede a fi mai bogat decât ducele de Westminster, cel mai avut proprietar in Marea Britanie. Acest arhi-milionar adaugă la tesaurile sale in fie-care cés 1180 dolari (5900 fr.), pentru că la capitalurile sale primesce 6 procente. — Așa dar dl Vanderbilt are un venit anual de 12 milioane dolari și acest Krösus trăiesce cu toate astea destul de modest, căci nu cheltuesce pe an decât 200.000 dolari seu un milion de franci, plus 40.000 dolari, cât il costă pe an balul seu cel mare. Umblă simplu îmbrăcat, ca și soția sa, care caută numai rochii elegante și cu gust, nici de cum încărcate. Giuvaericalele ei se estimează d'abiă la suma de 150.000 dolari seu 750.000 franci.

Timbrele de poștă. Moda d'a colecționa timbre de poștă datéză numai din 1861 și densa a luat o întindere estraordinară. Acum doue-deci de ani, nu putea să-și procure cineva de cât 500 de specimene de timbre. In timpul de față unele albumuri conține cel puțin 3000. La museul din Berlin, există, se țice, 4500 din cari 2460 europene și 1147 americane. Când mareșalul de Mac-Mahon eră președinte al republicei, soția lui doria mult să-și imprime timbre cu efigia sa; să și pregătise câteva specimene, dar comisiunea poștală nu primi proiectele propuse. Esisă cu toate aceste colecționiști cari cred că aceste timbre au fost puse in circulațiune și se înțelege că sunt foarte scumpe, intocmai ca și timbrele de un penny cu efigia reginei Victoria și a prncipelui consort, precum și acele ale comitelui de Chambord, care sunt foarte rare. Ele au fost gravate in 1873.

Cultura florilor. Cu toate că se știe, de mai mulți ani că cultura florilor afară din pământ este un lucru ușor, niște esperiinte făcute de curând au dat ôre care actualitate acestui procedeu aerian. S'a substituit pământului când nisip curat de riu, când muschi. Nu mai e nevoie d'a adăugă, că e necesar d'a alipî pe lângă unul seu altul din aceste ingrediente o matine de

ingrășare artificială. Să procede in modul următor: se scôte o plantă din pământ, cu multă ingrigire, pentru a nu se rupe cumva vr'o rădăcină și apoi se curăță totă țerina ce ține de densa. Intr'un vas se aședă un strat de muschi stropit cu o licóre specială; peste acest strat se depune un al doilea, de muschi ordinar și se pune planta pe acesta; pe rădăcini se pune de asemenea muschi ordinar și peste acesta muschi fertilizat. Se stropesce din timp in timp planta, ceea ce permite principiilor conținute in muschiul fertilizat d'a se dissolve și d'a se pune in contact cu rădăcinile. Plantele trăiesc foarte bine. Se pôte găsi in țiarul „Le Nature“ formula lichidelor ce să întrebuințeză pentru a se fertilisă muschiul.

Limbajul paserilor. Coccoșul vorbesce limba găinelor sale; mai mult, el cântă bărbăția și gloria sa; scatiul, țintezoiul pitulicea, nu cântă decât amorurile lor. Sticletele cântă amorul și talentul seu real. Ciocărlia intoneză un imn spre gloria naturei, sub cerul liber; femeiușă sa il ascultă și-l admiră, pitulită in grâu. Rëndunica, plină de iubire, plină de afecțiune, cântă rare ori singură, dar cântă in duo, in trio, in quatuor, in atâtea partite căți membri sunt in familiă; gama ei are puțină întindere și totuși ciripitul seu e plin de farmec. Privighetorul s'aședă p'o ramură vecină cu aceea pe care se află cuibul seu, puțin mai sus, și, bătând măsura cu aripile, distrage pe tovarășa sa de grigile clocirii cântându-i tot ce știe mai frumos. Canarul cântă amorul seu propriu.

Drepturile femeii in Englitera. Legea proprietății dă femeilor englese dela 1 ianuarie 1883, drepturi aprôpe egale cu acelea ale bărbăților lor. Ecă câteva articole din această lege, a căror însemnătate este capitală. Femeile măritate vor puté să trateze singure toate afacerile lor; ele nu vor mai avé nevoie d'autorizarea bărbăților. Ele pot să dobândescă și să dispună d'ori-ce proprietate, fără intervenirea bărbăților; priu urmare, pot să semneze contracte, să urmărescă și să fie urmărite in justiție in același mod ca cum ar fi nemăritate. Decă vor face operațiuni comerciale fără bărbății lor, pot să fie declarate de falite etc. Legea această nu va fi aplicabilă decât pentru femeile cari se vor mărită după 1 ianuarie 1883.

Șerpii din India. In India, șerpii fac pustiri spăimântătoare. Numerul victimelor lor să urcă, pe fiecare an, la mai multe mii. Astfel, dintr'un raport oficial rezultă că, in anul 1881, 18.680 persoane au fost omorite de șerpi și 2757 devorate de animalele selbatice, 43.609 capete de vită au fost devorate de șerpi și de feare. In același timp, au fost distruși 254.968 șerpi și 15.274 animale selbatice. Guvernul a cheltuit 102.810 roupies in prime oferite pentru distrugerea acestor animale.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele răsare	Sorele apune
Dumineca Rusalelor. Evang. dela Ioan c. 20.					
Duminecă	27	8	(†) S. Rusali	4 3	7 54
Luni	28	9	(†) P. Nichita	4 3	7 55
Martî	29	10	Mart. Teodor	4 3	7 56
Mercuri	30	11	P. d. Mon Dal	4 2	7 56
Joi	31	12	Ap. Ermil	4 2	7 57
Vineri	1	13	Mart. Iustin filoz.	4 2	7 57
Sâmbetă	2	14	Cuv. Nikifor	4 2	7 57

Proprietar, recactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.